

‘Ik schilder albums, met af en toe een single’

Niets is wat het lijkt in de schilderijen van Sarah De Vos. Met haar debuut bij een topgalerie stapt ze uit de luwte. ‘Wij zijn de generatie van copy-paste.’

Hoe één zwaluw de lente nog niet maakt, daarvoor moet je bij Sarah De Vos zijn. De trekvogel duikt vaak op als motief in haar eerste solotentoonstelling in Gallery Sofie Van de Velde. Hij vloog binnen via de blote bast van Harry Styles. De pophalfgod liet op zijn torso twee zwaluwen tatoeëren, waarvan een zeiler als De Vos meteen de betekenis herkende. Als een varengast een zwalwtattoo laat zetten, is hij een ervaren zeebonk. En als hij terugkeert van zijn tocht, laat hij de andere zetten.

‘Ik zag meteen de zin van de verdubbeling’, zegt ze. ‘En hoe ik die kon gebruiken als thema: het schilderij als reis, dat een ingang biedt en meteen ook een terugkeer inluidt. En opnieuw kwam ik uit bij een tattoo, die in mijn oeuvre al vaker opdook. Als een schilderij in de tweede graad, met de huid als canvas.’

Het liefst werkt De Vos in reeksverband. Ze zet een kader uit waarbinnen ze al schilderend een eigen speelveld kan creëren. Dit keer is *Palindroom* het onderwerp, een woord of reeks woorden die je ook achterstevoren kunt lezen. Als een slang die in haar staart bijt, een wereld die zich verdubbelt en naar binnen keert, een spiegelpaleis van gedachten: zo kreeg deze tentoonstelling geleidelijk aan vorm.

Op een fascinerende manier komen de spiegeling en omkering aan bod in

een dubbelportret van Lana Del Rey. De Vos maakte de twee schilderijen op basis van een screenshot van de Amerikaanse superster. Op het ene zien we haar roerloos op de grond liggen, als een sneeuwwitje in een diepe slaap. Een vrouw in een slachtofferrol. Eva die in de appel beet. ‘Vol drama, zoals je van diva’s mag verwachten’, zegt ze. Het tweede beeld is gespiegeld, waardoor het plots een ander tafereel oproept: dat van een vrouw in een dominante positie. ‘Vol drama, zoals je van diva’s mag verwachten’, zegt ze.

De Vos: ‘Zo ontstaat een dualiteit die je ook ziet in het imago dat Del Rey cultiveert. Pool en tegenpool, yin en yang bloeien via een eenvoudige ingreep helemaal open. Of goed en kwaad, waardoor ik het tweeluik *Eve* heb genoemd. Ook een woord dat je in twee richtingen kunt lezen.’

Canvascollectie

Sarah De Vos (1985) schildert al twintig jaar, maar *Palindroom* betekent een nieuwe stap. De tentoonstelling lanceert haar bij een topgalerie. ‘Ik heb hier altijd van gedroomd’, zegt ze. ‘Er geduldig bouwend naartoe gewerkt. Ik denk dat ik er nu klaar voor ben. Toen ik de galerie op het Antwerpse Zuid zag, met ruimtes die elkaar exact lijken te spiegelen, wist ik: hiervoor ga ik nieuw werk maken dat op die verdubbeling inspeelt.’

Zelfportret. Sarah De Vos

Haar entree was er een langs de grote poort. In 2008 – ze liep toen nog school aan Sint-Lucas – nam ze deel aan *De Canvascollectie*, een talentenjacht van de VRT en de musea van hedendaagse kunst. Ze werd geselecteerd. Haar inzending, een dansend meisje in een blauwe jurk, haalde de cover van de catalogus. 'Het betekende de start van alles', zegt ze. 'De eerste collectioneurs doken op, sommigen steunen mijn werk nog altijd. Het succes maakte het mogelijk om zelfstandig student te worden. Ik kon tijd vrijkopen om te schilderen en een portfolio samen te stellen. Zo raakte ik binnen in De Ateliers in Amsterdam, de opleiding waar ik mijn werk verder kon ontwikkelen.'

Niet lang daarna verdween De Vos van de radar. Ze stichtte een gezin en maakte twee zware zwangerschappen door. 'Ik kreeg minder kansen en het productieproces verliep plots stukken trager', blikt ze terug. 'Ik ben blijven werken, hoor: ik wou geen dip in mijn

cv. Netwerken zoals voordien lukte niet meer. Misschien was ik te ongeduldig. Schilderen vraagt tijd. Vergelijk het met de voorbereiding van een topsporter: je moet veel investeren om een zeker niveau te halen. Het duurde jaren voor ik weer een nieuwe balans vond, al blijf ik supergelukkig dat ik de keuze voor een gezin gemaakt heb.'

David Lynch

Waarom haar werk van bij het begin opviel? Ze creëert beelden met grote zeggingskracht: mysterieus, onheilspellend, intens. Door scherpe kadering en een beeldschermachtige impressie trekken haar klassieke thema's ons binnen in de beeldcultuur van vandaag. Ze wil ons er bewust van maken, er kritisch mee omspringen.

Haast altijd vertrekt ze van foto's of filmbeelden, die ze digitaal bewerkt. 'We zijn gekluisterd aan kleine schermen. Zo ontstaan verschillende lagen van realiteit. Ze doen me denken aan de

films van David Lynch. Een acteur speelt dat hij aan het acteren is. Dat wordt gefilmd en blijkt uiteindelijk een droom te zijn. Je wordt meegelokt in een vorm van meta-kijken: een kijken waarbij je je ervan bewust bent dat je kijkt.'

De schilderijen van De Vos haken in op traditie, (kunst)geschiedenis en mythologie, maar evengoed putten ze uit popcultuur, film en lifestyle. Eén reeks, *Tutorial* (2021), baseerde ze op een instructiefilm voor oogmaquillage. Schminken en schilderen, optutten en verleiden met verf vloeien in elkaar over.

'Zoals zoveel kunstenaars kaap ik beelden', zegt ze. 'Het is geen stelen om te kopiëren. Wel een vorm van toe-eigening, om ermee aan de slag te gaan. Schilderkunst kan daar veel aan toevoegen. Het romantische aan het genre is dat elke toets eigen is. Het is handgemaakt, uniek. Zelfs als je de letters Coca-Cola schildert, worden die verf en gaan ze verbindingen aan met een waar aan andere dingen. Het aspect tijd speelt erin mee. Schilderijen, dat is het mooie eraan, dagen uit tot vertragen.'

'Zelf kijk ik intens en absorbeer ik, de hele tijd door. Zo las ik juist een tof boek, *A photo a day keeps the doctor away*. Het lijkt mij een goede oefening: een beeld kiezen, elke dag weer. Het doet je nadenken over wat bijzonder is en wat niet.'

Engel van de onzekerheid

In haar ruime atelier in Leuven, een mix van studie- en werkruimte, staan de schilderijen voor *Palindroom* in groepjes tegen de muur. Op de achtergrond klinken flarden Nick Cave. Ik herinner De Vos aan een vroegere uitspraak: 'Ik voel me zelf een muzikant.'

'Ik kan niet zonder muziek als ik aan het werk ben', zegt ze. 'De vibratie, de taal van de muziek: ik deel ze. Ik voel ook een grote affiniteit met muzikanten. In David Bowie zie ik een kunstenaar. Hij gebruikt zijn muziek om ideeën over te brengen. Prachtig vind ik ook wat Nick Cave op een bijbelse manier zegt over het creatieproces: je moet aandachtig aan de tombe staan wachten, zodat je het zeker opmerkt als Jezus verschijnt. Openstaan voor de engel van de onzekerheid, noemt de Amerikaanse fotografe Sally Mann dat. Pas na veel zwoegen bots je op een interessante in-

val. Ik noem mijn schilderijenreeksen ook albums, die één stijl vertonen. Met soms een opvallende single. Of een buitenbeentje, als een atypisch nummer in een ander tempo.'

Voor een van haar opvallendste reeksen, *Black mirror* (2018), vertrok De Vos van een spiegeleffect. Ze bracht een harslaag van epoxy aan boven op de verf. Zo riep ze het zwarte vlak van de smartphone of tablet op. Het schilderij werd een venster waarin je als toeschou-

wer jezelf tegenkwam. Maar er was ook meer aan de hand. De Vos: 'Ik hou van beelden die speels, verleidelijk en uitnodigend zijn. Het laagje hars maakt ze ook geheimzinnig: gesloten, niet toegankelijk, verzegeld in een tijdscapsule. *Black mirror* was belangrijk voor mij, om onze obsessie op te roepen met het kijken door schermen. Tijdens de coronapandemie voelde ik een felle tegenreactie. Ik wou weer de verf voelen, de huid, het scherm weghalen. Na deze reeks

volgde mijn reeks *Slow club* (2020), met schilderijen over vertragen.'

Goldband

Voelt Sarah De Vos zich verwant met de jonge, complexloze schildersgeneratie? 'Wat opvalt, is dat er zoveel toffe vrouwelijke kunstenaars debuteren. Er is een indrukwekkende generatie jonge schilders aan de slag, waar ik graag deel van zou uitmaken. Het is een generatie die veel leest, ziet en bestudeert. En die de bewonderde voorbeelden openlijk durft te tonen, zonder gêne of idolatrie. Bijna als in een spel. Er is ook een overdaad aan idolen. Alles vloeit in elkaar over: hoog en laag, trash naast hoogdravend. Het is doodnormaal om naar klassieke muziek te luisteren én naar Goldband. Je merkt geen richtinggevende stijl meer. Ik behoor tot een groep die terugrijpt naar het figuratieve en ook de kunstgeschiedenis vrolijk plundert. We zijn de generatie van copy-paste. Er is ook zoveel om naar terug te grijpen. Er circuleren oneindig veel voorbeelden en vandaag kun je daar vrij mee omspringen.'

Terug naar de getatoeëerde zwaluwen op de borstkas van Harry Styles, die De Vos toelieten om in te zoomen op huidtinten en de subtiele verschillen erin. Elke afdruk van een tattoo is een verhaal, een eigen drama, zegt ze. 'Zo is de zwaluw ook een element van troost, in het geval van mijn kleine schilderijtjes gebruikt als aandenken aan een overleden persoon. Als een zwaluw zich rond je huis nestelt, brengt dat geluk. Een nest, mijn eerste sculptuur in keramiek, mocht dus niet ontbreken in de tentoonstelling. De droogtijd van de verschillende lagen van een zwaluwnest verschilt. Daardoor krijg je een soort gradatie en verkleuring, die ook opduikt in mijn schilderijen.'

'Het zijn dat soort echo's, verwijzingen en verstrengeling van niveaus waar ik naartoe werk. De zoektocht naar geïmpliciteit is cruciaal. Een werk moet voor de toeschouwer open genoeg blijven om het zelf te kunnen invullen. Om het, zoals bij een palindroom, te kunnen lezen in verschillende richtingen.' ■

Palindroom, 1/4-7/5 in Gallery

Sofie Van de Velde Zuid, Antwerpen.

'Misschien was ik tijdens mijn zwangerschappen te ongeduldig. Het duurde jaren voor ik weer een nieuwe balans vond, al blijf ik supergelukkig dat ik de keuze voor een gezin gemaakt heb'

